

Ünnepelt gyász

Kilencvenöt éve írták alá a trianoni diktátumot – Lehet-e ellenségből barát a magyar kisebbség?

Mottó: „Bevallom, hogy akkor is, és most is heveny utálattal tekintek arra a turáni törzsre. Török rokonaikhoz hasonlóan mindent leromboltak, és nem alkottak semmit.”

(Harold Nicolson, Nagy-Britannia képviselője az 1919-es párizsi békekonferencia csehszlovák határt kijelölő bizottságában)

Ázsiai barbárok, dákorománok megnyomórítói, sok ezer éves birodalmak meggyalázói, múltban ragadt kesergők, örök irredenták – nem éppen hízelgő kép él a magyarságról az utódnépek képzetében. Persze ezeket a rémképeket nyilvánvalóan politikai érdek évszázadokon át táplálni és egész rendszereket alapozni rájuk. Körképünk arról, hogyan látnak bennünket Trianon kedvezményezett népei.

Szörnyű bűntény rázta meg Kolozsvárt a napokban. Még a sokat látott nyomozókat és a bűnügyi tudósítókat is valósággal letaglózta e példa nélküli, brutális cselekmény. Történt ugyanis, hogy a kincses város egyik belső zugában, ahol előszeretettel gyűlnek össze a félvilági figurák; a füstös vendéglők mélyén, ahol, mint a szakértő fogalmaz, a belépés díjtalan, de a kilépés bizonytalan; egyszerűen azokban az éttermekben, amelyek előszeretettel vonják ki magukat az erkölcs és a jó ízlés hatálya alól, bizarr dolgot tettek a vacsoravendégek tányérjára.

Messziről ínycsiklandozó flekkenek és rántott húsnak tűnt – zsíros szegélyén azonban valami rettenetes cafat rezgett. Rettenetesen ismerős cafat. Ha az ember közelebb hajolt, döbbenten láthatta, hogy nem más az, mint maga a Székelyföld a rántott hús keleti, valamint Horvátország a délnyugati határvidékén! Bizony, ott volt a karajok csillogó barázdáiban Csíkszereda, Nagyvárad, Zágráb, de még Fiume is jól kivehetően.

A Napoca News jó szimatú, ám biztonsági okokból névtelenségbe burkolózó cikkírója szerint ugyanis Kolozsvárott Nagy-Magyarország alakú rántott hússal inzultálják a románokat. A

magyar vendéglősök a szeparatista harcnak ezt a módját választják, tehát joggal merül föl a kérdés – így a leleplező írás szerzője –, hogy mikor pompáznak majd piros-fehér-zöld színekben a szeszes italok is...

Sajnos a fenti jelenség nem vicc, hanem a határon túli magyar világ hús-vér valósága. Keleti abszurd, mely kutyafejű magyarokban, „ezeréves határokat” formázó flekkenekben és ennél jóval kártékonyabb vérvádakban mutatkozik meg. Úgy tűnik, a történelmi Magyarország képe ott lebeg mindenhol, ahová szeleteltek, daráltak a területtől – 95 évvel a trianoni békediktátum aláírása után talán még ijeszítőbben, mint valaha.

Mintha az utódállamokat ma is az a rettegés tartaná ébren és érdekszövetségben, hogy a Kárpát-medencében bármikor visszaállhat „a magyar faj brutális és mesterséges uralma” – ahogy egy magyarimádattal nem igazán vádolható skót történész, Robert William Seton-Watson fogalmazott a múlt század elején.

De persze e szabálytalan rántott hús alakú királyság – avagy e szabálytalan királyság alakú rántott hús – víziója ott lebeg bennünk, magyarokban is. Sokakban kínzó, mert elérhetetlen ínycsiklandó, sokakban mindent meghatározó elrugaszkodási pontként, az önazonosság alap-elemeként, sokakban eltorzulva, rossz reflexekkel társulva vagy csillapíthatatlan, maga körül mindent fölemésztő nosztalgiként.

Vagy egyszerűen csak vegytiszta történelmi tudásként és tanulságként. Másokban meg lerázhatatlan fátumként. Nos, e mások a „határon túli” magyarok. És a határainkon túli románok, ruszinok, ukránok, szerbek és szlovákok, horvátok,

tok és szlovének, csehek és osztrákok: az egykori Osztrák–Magyar Monarchia utódnépei. Akik nem felejtnek. Sőt sokkal eltökéltebben és rémültebben emlékeznek, mint mi.

De végső soron mind ugyanazt a tényért üljük körül – csak különböző szájjal.

Hogy ne csupán vízióink és lázálmaink legyenek egymásról, ez évszázados törekvése a közép-európai értelmiségnek. Kis nemzetek együttműködéséről, Duna menti népek konföderációjáról, közös „magyar, oláh, szláv bánatról” kovácsol terveket és álmokat ez a réteg.

Ennél nagyobb szellemi lelkesedést csak egyetlen ügyért mutat: hogy minél vérfagyasztóbb képünk legyen a másik nemzetről. Ez a „másik” beékelődik sorainkba, fenyegeti határainkat, meghamisítja, ellopja múltunkat, „elcseréli” királyainkat, porig rombolja, majd sóval is behinti erődjeinket és palotáinkat – vagy éppen csak az alkalomra vár, hogy visszafoglalja ezeket a várkastélyokat, műtadarabokat és határsávokat.

Nyilvánvalóan sokat segítene minden Kárpát-medencei népcsoportnak önképe kialakításában és rossz közhelyei leküzdésében, ha tükör által, de nem homályosan, hanem a környező nemzetek szemével és szívével láthatná magát. Hiszen nem vitás: a babonás rettegés, a rémképek táptalaja a tudatlanság. Vagy ami rosszabb, a magabiztos féltudás.

S ebből jócskán kijutott a Trianon utáni népi „játék” minden résztvevőjének.

Hogy a magyarok miként látják a környező országok nemzeteit, az erőteljesen megvilágítja nemzeti önképünket. De ennél jóval érdekesebbnek tűnik, hogyan látják a magyarokat azok a népcsoportok, amelyek Trianon és a második világháború utáni békekötések egyértelmű kedvezményezettjei lettek – mégis mardossa őket a tudat, hogy a magyarok adósak maradtak nekik. Legalább több évszázadnyi történelemmel.

De ez nem csupán elméleti és művelődéstörténeti kérdés.

A magyarokról élő karakterjegyek, a magyar csoportok helyének, szerepének, veszélyeinek meghatározása az adott társadalmi szövetben, az utca emberének gondolkodásmódja a magyarokról vagy éppen közönye irántuk – ez mindmind felbecsülhetetlen értékű információval szolgálhat elszakított közösségeink védelmének

stratégiájában is. Hiszen a napi politika ezeket a sztereotípiákat és reflexeket élesíti be és dagasztja föl, tenyeréből ezekkel eteti szavazóit, amikor érdeke úgy kívánja. A rólunk élő képek és rémképek figyelmen kívül hagyása tehát szörnyű nagy luxus. Az volt már Trianon előtt is...

Ha eltévedsz az erdőben, s erre kivágod az erdőt, lehet, hogy magyar vagy. Ha számodra a gasztronómia a paprikával kezdődik és végződik, magyar vagy. Ha bármilyen rossz is a kenyér, de nem tudod az állam hivatalos nyelvén kérni, feltehetően magyar vagy. Ha azt kérded magadtól, a tojás vagy a tyúk volt előbb, magyar vagy. Ha soha nem volt vezetékes telefonod, mert az nem elég autonóm, könnyen lehet, hogy magyar vagy. Ha azért gyötrőd magad, hogyan szerezd vissza Erdélyt, lehet, hogy magyar vagy. Ha ötven év kommunizmus és egy forradalom után még mindig románverésen jár az eszed, magyar vagy.

Ezek a tételmondatok a romániai Look TV azóta megszüntetett műsorában, a népszerű Cenzuratban hangzottak el négy tréfás, „mindent nevén nevező” román fiatalember szájából. Ám, hogy a viccet jó páran értik, de nem szeretik, arra jó példa a produkciót bemutató 444.hu internetes portálon olvasható komment: „Ha Mátyás királyt román királynak tartod, akkor román vagy. Ha előtte még poénkodszt is a magyarokon, akkor meg hülye vagy...”

Igaz, mások szerint semmi sértő nincs a fenti, kedvesen pimaszkodó karakterológiában.

Szorgalmasabbak, becsületesebbek és kulturáltabbak a magyarok, mint a románok, méghozzá a románok szerint – mutatta ki egy 2003-as régiókutatás, amely a romániai Bánságból, a délvidéki „magyar tömbből” és Csongrád megyéből vett mintát, összesen csaknem ezer embertől.

Mint azt Hódi Sándor az *Interetnikus kapcsolatok a Duna–Tisza–Maros–Körös eurorégióban* című vizsgálatban ismerteti, a válaszok azt tükrözik, hogy a románok meglepő módon sokkal jobb véleménnyel vannak rólunk, mint mi saját magunkról. A szerbek véleménye azonban lesújtó a magyarokról: szerintük nem vagyunk elég nyíltak és barátságosak, sem összetartóak és becsületesek, viszont maguknál szorgalmasabbnak, fegyelmezettebbnek és kulturáltabbnak tartanak bennünket.

A szlovákok szerint leginkább szorgalmasak és barátságosak vagyunk, jóllehet messze nem annyira, mint maguk a szlovákok, de az összes többi tulajdonságban is jócskán alulmúljuk őket.

Valójában persze az ilyen – máskülönben tanulmányos – statisztikák laboratóriumi békéjénél jóval puszkaporosabb levegőt árasztanak a politika által befolyásolt többségi vélemények a magyar kisebbségről. A kiindulási alap, bevallottan vagy elfojtottan, természetesen mindig és minden térségben Trianon, illetve mindaz, ami a trianoni diktátumban „tökéletesedett” és testesült meg – a XVIII. századi népiértó parasztfelkelésektől 1848–49 véres nemzetiségi kudarcain és az Apponyi-törvényen át az első világháború elvesztéséig.

Avagy a „szókimondó srácokat” idézve: „Ha úgy véled, hogy a magyarok még törlesztő-részletet fizetnek olyan területért, amelyen dák vár áll, egyértelmű, hogy magyar vagy.”

„Szuronnal mészárolták le őket, hogy takarékoskodjanak a lőszerrel. A kivégzésben részt vevő katonák nyolcan voltak. A tanú nem bírta elviselni a látványt. A testek két napig heverték temetetlenül a téren. A nyolc katona magyar volt. Egy tábornok és egy tiszt adott parancsot a mészárlásra. Az áldozatok között sok öreg és gyerek volt” – írja Archibald Rudolph Reiss neves svájci kriminológus-jogász, aki nyugati lapokban tárta föl, majd kötetben publikálta a k. u. k. haderő visszaéléseit az 1914-es szerbiai invázió során.

Célja volt leleplezni az úgymond elbűvölő osztrákok és a büszke, gáláns magyarok igazi arcát, akik túlszárnyalták még porosz barátaikat is a bestialításban. Védtelen hadifoglyok lemészárlása, tiltott robbanólövedékek használata, városok bombázása, civilek legyilkolása, asszonyok meggyalázása – szedte lajstromba mindazokat a háborús bűnöket, amelyeket szerinte az osztrák–magyar haderő katonái elkövettek a szerbek ellen.

A magyarok különös műélvezettel vették ki ebből a részüket. Reiss doktor tárgyilagos leírásainak köszönhetően a „félelemből fakadó népi-irtás” képei így árasztották el az elborzadt nyugati olvasóközönséget, így lett a magyar katona a barbár hunok egyenes ági leszármazottja az első világháborús harcmezőkön, és így röpítette a különös kegyetlenséget mint magyar nemzeti karakterjegyet egészen a trianoni kastélyig a

háborús propaganda, amely voltaképpen a mai napig kitart. (És e széles körű tárgyilagossága miatt képviselhette Archibald Reiss professzor is a szerb kormányt a párizsi békekonferencián 1919-ben, élhetett Szerbiában, míg meg nem halt, hogy aztán több városban nevezzen el róla utcát a hálás szerb utókor.)

Kétségtelen: minden fél részéről történtek elmondhatatlan kegyetlenségek az első világháborús frontokon, s a Reiss által idézett szabácsi atrocitás nem válik az osztrák–magyar hadsereg, sem a magyar katonák dicsőségére. Ám a győztesek atrocitásai a feledés és a nyugati történetírás jótékony homályába süllyedtek, a „mieink” azonban aránytalan akusztikát kaptak. Nyilvánvaló stratégiai okokból...

Sajnálatos jelenség a mai magyar közgondolkodásban, hogy a Trianonról és az utódállamok magyarságképéről, -politikájáról való töprengések fényévnyi távolságra szakadnak az első világháborútól. Aki számokkal és százalékokkal dobálózik, hogy teszem azt, mennyi tölgyerdőnk, bányánk, vasúti sínpályánk, mennyi kastélyunk és magyarunk szakadt odaátra, abban többnyire fel sem merül, mikor és hogyan alapozódtak meg azok a bizonyos „túlzott területi igények”.

Hogy például Szerbia miként álmódzott Nagy-Szerbiáról, mely magában foglalja a Dél-Alföldet is, és hogyan ábrándozott a magyar uralom alatt sínylődő szerb testvérek felszabadításáról, míg ezek az álmok 1914 júniusában Szarajevóba nem torkollottak. Hogy Románia mint sürgölődött Erdély, az ősi román terület megkaparintásáért, és ezért bármire hajlandó volt, még hintába ülni is, katonai becsületét leküzdvé.

Hogy a hadifogolytáborokban már az első hetekben miként bomlott föl a fényes Monarchia, amikor az osztrák–magyar hadsereg cseh és más szláv nemzetiségű katonái egyöntetűen a fogvatartók oldalára álltak, és legkegyetlenebb kápói lettek korábbi német és magyar ajkú bajtársaiknak. Majd hogyan gyilkolták a cseh légió katonái a szibériai táborok magyar foglyait, amikor kitört az orosz polgárháború.

Okok és okozatok úgy gördültek át egymáson az első világháború frontjain, hátországaiban és légereiben, hogy akinek lett volna füle a hallásra, gyorsan megoldást keres – amire persze akkor már nem sok esély lett volna.

Tény, hogy az 1914 és 1918 között történtek ismerete és feldolgozása nélkül érthetetlen mindaz, amit rólunk, magyarokról gondolnak a Kárpát-medencében. Mi több, azt is értelmeznünk kellene, ami 1848 és '49 között történt az erdélyi Mócvidéken vagy a szerb szabadcsapatok betöréseikor. Mint ahogyan azt is, hogy a szlovákok és a cipszer szászok miért éreztek több rokonszenvet szabadságharcunk iránt.

Így talán esélyünk lesz megérteni, az első világhégés után miért képzelte magát sok angol Lord Byronnak, aki a török rabiga elleni szabadságharcban jeleskedik. Például Harold Nicolson, aki így ujjongott a párizsi békekonferencián: „A magyarok évszázadokon át elnyomták az alájuk rendelt nemzetiségeket. Közel volt a leszámolás és a szabadulás órája.”

Trianon, a „szabadulás órája” ma is kitűnő lehetőséget kínál arra, hogy ünnepé avassák mások gyászát, illetve meggyászolják mások ünnepét. Ez Romániában különösen jellemző, ahol a többségi társadalom hangadói sportot űznek abból, hogy magyarelles megemlékezéseket zsúfoljanak a kalendáriumba. Május végén például Markó Béla, az RMDSZ volt elnöke sérelmezte, hogy a román szenátusban kilencven honatya új törvény megalkotását kezdeményezte, amely a trianoni szerződés napjává nyilvánítaná június 4-ét.

„Most esik szét ez a dolog: [...] ezt az mutatja, hogy élesen változik a szemlélet. Eddig azt kerestük, hogy melyek az együttműködés pontjai, most pedig egyesek azt keresik, hogy melyek a konfrontáció lehetőségei. Az RMDSZ számára ugyanakkor elfogadhatatlan a jelenlegi államelnök által képviselt kisebbségvédelmi koncepció is, miszerint modellértékű a romániai kisebbségvédelmi modell” – mondta Markó.

Hogy a románok hogyan gondolkodnak Trianonról, azt jól mutatja, hogy 2013-ban a romániai külügy közleménnyel ünnepelte meg a békediktátum 93. évfordulóját. Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke gyásznappal nevezte június 4-ét, Románia közleménye azonban hangot adott örömeinek, hogy „a szerződés szentesítette az Osztrák–Magyar Monarchia megszűnését, és elismerte Magyarországot független államként: ilyen módon az az etnikai határai között létrejött, szuverén, modern Magyarország születési okirata”.

Miközben ez a szerződés szentesítette „Erdély 1918. december elsején megvalósult egyesülését Romániával”.

December 1., az „egyesülés napja” legalább olyan megosztó dátum Romániában, mint Trianon. A többség előszeretettel kéri számon a magyar kisebbségen, miért nem hajlandó vele ünnepelni azt a nagyszerű pillanatot, amikor Gyulafehérvárott a nagygyűlés kimondta Erdély, Máramaros és a Bánság „egyesülését” a fiatal román állammal.

Arról azonban ugyanez a többség már megfeledkezik, hogy 1918. december 1-jén teljes nemzeti szabadságot is ígértek minden együtt élő nép számára, autonómiát minden felekezetnek, anyanyelvű közoktatást, közigazgatást és igazságszolgáltatást mindenkinek, a korlátlan sajtószabadságról, gyülekezési és egyesülési jogról nem is beszélve...

Nem könnyű feldolgozni a kisebbség számára, hogy az új, „egyesült” állam alapjai soha be nem váltott ígéreteken nyugszanak. De van ennél súlyosabb ellentmondás is. Lucian Boia, a román történetírás „fenegyereke” írja *Vesztesek és győztesek* című könyvében (Cser Kiadó, Budapest, 2015 – recenziókat a kötetéről lásd **Aki szájba rúgta Romániát** címmel az mno.hu-n), hogy „»a regátiak« Erdély megszerzésével mindent megnyertek, és semmit sem veszítettek. [...] Az erdélyi románok is nyertek valamit: románok közé kerültek, megszabadultak a magyar uralomtól. Csakhogy, eltérően a Kárpátokon túli »testvérektől«, veszténivalójuk is akadt. [...] A »balkáni« Bukaresttel szemben ők képviselték a román nemzetet belül Közép-Európát.” Azaz civilizáltabbnak, kulturáltabbnak, nyugatiasabbnak érezték magukat a regátiaknál. Boia végkövetkeztetése, hogy az erdélyi románság legalább annyira óhajtotta az egyesülést Romániával, mint az egyesülést egy megreformált Habsburg Birodalommal. Bécs és Bukarest között még hezitáltak volna, Budapest és Bukarest között már nem...

Mindezek ellenére talán mégsem furcsa, hogy Erdélyben ma is jóval erősebb a magyarellenesség, mint a „Regátban”, Románia Kárpátokon túli területein.

Hogy mennyire mást jelentenek különböző közösségeknek ünnepnapok és hősök, és hogy

milyen pompás konfrontációs lehetőséget kínálnak, arra szomorúan szemléletes példát nyújt a havasok királya is.

A Markó Béla által számon kért „modellértékkel” nyilván nehezen összeegyeztethető az a szimbolikus és nagyon is fizikai térfoglalás is, amely a magyar múltú és helyel-közzel magyar jelenű erdélyi területeket sújtja. A móc szabadságharcos Avram lancu szobrai a Ceaușescu-éra után elárasztották a köztereket, különös tekintettel azokra a vidékekre – a felkelés fő „hadszíntereire” –, ahol lancu talpasai ezrével irtották a magyar civileket, szigorúan nemzetiségi alapon.

Dél-Erdély magyarsága számára ezért jelent inkább etnikai tisztogatást, mint forradalmat 1848 és 1849. Az egykori ügyvéd a románság számára viszont megfellebbezhetetlen nemzeti hős, aki a magyarok által elnyomott románok felszabadításáért küzdött – csakúgy, mint a hasonlóképpen gyakorlott magyarirtó Horea, Cloșca és Crișan a XVIII. század végén.

Történelmi panaszainkkal, sérelmeink felhánytorgatásával, a hamisítások leleplezésével azonban nem sokra megyünk. Valójában az is csak elvi és erkölcsi kísérlet, hogy megpróbáljuk megérteni: ami nekünk országdarabolás, az az utódállamok népeinek országgyarapítás. Ami nekünk gyász, az számukra örömnem. Aki nekünk tömeggyilkos, az „nekik” lehet hős, már csak azért is, mert némely felfuvalkodott magyar szabadságharcos tiszt kegyetlenül sokat tett azért, hogy a pokol elszabaduljon a Mócföldön 1849-ben, és hogy feltüzelt ügyvédek és pópák bekerüljenek a nemzeti panteonba. Ha megértettük is mindezt, semmi nem fog változni, csak talán valamivel tisztább – netán megértőbb – lesz a szemléletmódunk.

– Itt születtek, itt laknak, mégsem tudnak egy szót sem románul. Azt hiszik, a saját országukban vannak, úgy viselkednek, mintha Magyarországon élnének, mintha Románia Magyarország volna. Sok helyen az eladó először magyarul szól hozzád, hogy mit szeretnél, ami elfogadhatatlan – hangzik el gyakori panaszként a románoktól, ha az erdélyi magyarokra terelődik a szó. A Kárpátokon túli Romániában, az egykori Regátban azonban könnyen megeshet, még nem is hallottak harangozni arról, hogy az országnak

van egy több mint egymillió magyar kisebbsége. Inkább csak rácsodálkoznak néha arra, egy „román” hogy beszélhet ilyen kitűnően magyarul. Ahogy az sem ritka, hogy a román családba beházasodó magyar menyecskével büszkélkednek baráti körben, mert egyfajta „rangemelkedésnek” tartják...

Van példa mindenre. Jó is, rossz is.

„...mi, magyarok állandóan csak nosztalgiázunk, a múlttal foglalkozunk, siránkozunk, mimó-zalelküek vagyunk, sértődékenyek, érthetetlenek. Olyan ufőszerűek, akik valahonnan a homályból hirtelen előbukkannak, aztán követelnek valamit a történelem nevében. A »dicső múlt nevében«. Hogy az nekünk jár és kell. Mert a jussunk” – olvasható Kiss Olivér *Mit gondolnak rólunk egyes román értelmiségiek?* című írásában, mely egy kolozsvári román entellektüel véleményét közli, akinek a családjában vannak magyarok, az átlagosnál jóval tájékozottabb, nyugat-európai országban tanult és élt.

Ez a nem éppen hétköznapi román ember úgy véli, a magyarok „relikviák”, mert a múltban rekedtek, és inkább foglalkoznak a Házsongárdi temetővel, mint hogy vállalkozásokat támogassanak. Számon kéri rajtuk, miért nem ellenállóbbak, „s ha nem vagyunk, akkor meg miért vállaljuk a vegyes házasságokat, amikor tudjuk, hogy az megfogyatkozásunkhoz vezet? Miért a múzeumokkal és nem a kortárs művészek kiállításáival foglalkozunk?”

Nem értenek bennünket. Külön világban élünk – következtet Kiss Olivér, amit egy kommentelő csak megerősíteni tud: „Nekem is ezt vágta egyszer a fejemhez egy román ismerősöm, hogy mi párhuzamos világban élünk mellettük. Először felháborodtam ezen, de aztán elgondolkoztam rajta egy kicsit, mennyire igaza van. Egy másik síkon éljük életünket, és jól érezzük magunkat így, hogy a két sík csak akkor találkozik, amikor mi akarjuk.”

Párhuzamos világok.

Ez lenne az oka annak, hogy a román többségi társadalom rémképzeteket táplál az úgynevezett Erdély visszacsatolásáért tüsténkedő magyar kisebbségről? Arról a kisebbségről, amely egy évtized alatt 200 ezer lélekkel csökkent, és a szórványterületeken már úgy mutogatható, mint némely indián egy szűk rezervátumban? És

amelyet a vegyes házasságok rohamosan beolvastanak, ortodox hitű és román nyelvű nemzedékeket adva az utókornak?

De van más vélemény is. „A hosszú évekig tartó, felsőbbrendűséget sugalló politikának köszönhető, hogy nem ismernek bennünket, hogy szinte semmit nem tudnak rólunk, vagy ha mégis valamit, az is többnyire hazugság. Ezért ütköznek meg, jobb esetben csodálkoznak azon, hogy miért beszélünk nyelvünkön, amelyet nem értenek, ezért várják el, hogy előttük egymás között is az ő nyelvükön beszéljünk” – vitatkozik Kiss román értelmiségével Asztalos Lajos a szabadsag.ro portálon.

A szerző úgy véli, a tudatlanság alapja nem más, mint a hazugság: a történelmi tárgyú filmekbe, a sajtó történelmi cikkeibe, a tananyagba csomagolt történelemhamisítások, amelyekkel „azt verték az emberek fejébe, hogy az »egységes nemzetállam« több mint kétezer éve létezik, hogy a többségi nép ősidőktől itt él, innét soha tapodtat sem mozdult. És mindezt a szentség, a megkérdőjelezhetetlenség rangjára emelték. Ezek alapján megismerhettek bennünket? A cél nyilván ennek ellenkezője, a hazugságok terjesztése volt.” Hiszen a romániai történelemkönyvek, idézi fel Asztalos, azt tanították, hogy a magyarok – ez az ázsiai horda – háromszáz évnyi véres harc árán igázták le a hőiesen védekező erdélyi román államokat.

A történelem átírása, a nem létező múlt megteremtése természetes szükségszerűség egy történelmi-területi jogokat alátámasztó, e jogokat a messzi múltba visszavetítő többségi közösség számára, amelynek tagjai a rántott húsban is Nagy-Magyarországot vizionálják. Mindennek alapja a jó öreg dákoromán folytonosságelmélet – mely szerint Erdély románsága valójában ókori eredetű, tehát ez a csattanós román felelet a

„ki volt itt előbb?” kérdésre –, amelynek kitűnő a propagandája a nagyvilágban, ám azért egyre több román történész kérdőjelezi meg.

Legutóbb Dan Alexe, akinek *Dákopátia és egyéb román eltévelyedések* című könyve nemrégiben látott napvilágot. Alexe úgy véli, itt az ideje gyógyítani a nacionalista-kommunista történészek okozta mérgezést. A kontinuitáselmélet hívei, a dákopaták valójában a fasisztoid redukcionizmus oltárán áldoznak, amikor azt állítják, hogy a román nép biológiai kapcsolatban áll az ókori dákokkal, mivel eltekintenek attól, ami egy népet meghatároz: a nyelvtől és a műveltségtől. Valószínűtlen mitológiai múltat rekonstruálnak, méghozzá a történelem, az antropológia, a néprajz és a régészet tényeinek teljes figyelmen kívül hagyásával – olvashatók a kötet fő tézisei a foter.ro oldalon.

Kétségtelen, hogy a románoknak is megvan a maguk sumerológiája...

Élet párhuzamos világokban? Tudatos nem tudás a másik nemzetről, ócska közhelyek továbbbéltetése és aktualizálása? A magyarok mint ötödik hadoszlop a békés román társadalomban, akiknek a felforgatás, a múlt visszaszerzése a fő céljuk?

Egy szomorú tételmondaton mindenesetre románoknak és magyaroknak is el kellene töprengeniük, hátha ez oldja a történelmi görcsöket. Mint Lucian Boia történész fogalmaz legutóbbi könyvében (*Hogyan románosodott el Románia?*), valójában már nem fenyegeti Romániát a felbomlás veszélye határain belül, s a magyarok végérvényesen elvesztették Erdélyt azáltal, hogy számarányuk e régióban húsz százalék alá csökkent.

Ezt adjuk össze!

(Margittai Gábor esszéje a Magyar Nemzet Magazin 2015. június 6-ai számában jelent meg.)

Seregély